

„GONG '78 - '79“

Promisiuni și realizări

Patru luni au trecut de la bătaia primului gong al stagiunii! La 15 ianuarie, adică la jumătatea sezonului teatral, ne-am propus să confruntăm angajamentele, planurile și făgăduielile instituțiilor teatrale cu afișul existent, să alcătuim un bilanț al muncii lor colective, să punem față în față promisiunile și realizările. Pe urmele anchetei noastre, publicate în caietul din septembrie (nr. 9/1978), cu titlul „GONG '78—'79“, ne-am adresat acclorași teatre, verificând datele știute și, firește, comparându-le.

Cum arată, așadar, stagiunea văzută dintr-un punct fix (calendastic), care nu reprezintă o dată arbitrară, ci un termen firesc, „de predare“, modelat după cerințele planului de lucru și conform fluxului și ritmicității, obligatorii în munca atât de responsabilă a scenelor?

Afișe!o Bucureștene par, la prima vedere, aducătoare de bucurii. Teatrele — în ansamblu — ananță montări noi, îndeosebi după legea marcelor, premierele în serie (chiar concomitente) și săptămânile luugi de așteptare devenind o obișnuință pentru lumea teatrală a Capitalei. Dar la o privire mai atentă? Prima noastră scenă, TEATRUL NATIONAL, a adus la rampă cinci premiere, proporționind în echip judicios piesa românească și cea străină, alternind montări de mari dimensiuni: *Generoasa Fundație* de Buero Vallejo, *Alexandru Lăpușcanu* de Virgil Stoenescu, *Gaițele* de Al. Kirilescu, cu lucrări „de cameră“, ca *Trei pe o banca* de Aldo Nicolaj sau recitalul de poezie, în repetiții avansate se află: *O scrisoare pierdută* de Caragiale, *Dimineața, la prinz și seara* de Marin Sorescu și alte piese anunțate (*Insemnările unui necunoscut* după Dostoievski), în schimb, a fost amînată din nou piesa lui Paul Cornel Chitic *Sintem și rămînem*. De ce? Nimeni nu poate da un răspuns multumitor.

Premiere de succes a adus și TEATRUL „BULANDRA“. (Trei, dacă punem la socoteală *Casa cea nouă*, sau două, dacă ne amînăm că piesa lui Goldoni a intrat și în bilanțul stagiunii trecute.) *Menașeria de sticlă* — o reanuecere în actualitate a unui, cîndva, foarte celebru scriitor american, și *Furtuna* — marele spectacol Shakespeare al stagiunii, au fost lansate deodată, în primele zile ale anului 1979. Cum stăm, însă, cu dramaturgia originală? Ce vom vedea, totuși, din creația românească în această stagiune?

Trei titluri noi a oferit publicului și TEATRUL „NOTTARA“, dacă includem în numărătoare piesa unui debutant, rar programată, dar trecută și în procesele-verbale ale anului trecut: două, altminteri, una românească, în premieră absolută, *Rouă pe trotuare* de Dan Tărbilă, și alta franceză, un Feydeau... În repetiții finale se află *Mizantropul* lui Molière. Dar, încă foarte departe de gongul premierii, toate celelalte piese originale promise astă-toamnă!

Patru sînt la număr noile afișe ale TEATRULUI MIC: două recitaluri (de poezie și dans) și două titluri cu adevărat noi: *Pluralul englezesc* de Ayckbourn, și piesa, demult nejuată, a lui Pirandello, *Să îmbrăcăm pe cei goi!* Și aici piesele românești au fost amînate pentru mai tîrziu... Procedul, se pare, e contagios în București... cîci la TEATRUL DE COMEDIE, unde nu s-a reprezentat deocamdată nici o premieră (cu excepția recitalului *Opus unu... singur*, din prima scară a stagiunii), vom vedea în curind doar un Anonim! E drept, un remarcabil scriitor francez, faimos în anii '50, dar nu știm cînd vom asista și la premiera unui scriitor român contemporan. Oare nu sînt cîțiva faimoși prin anii '70?

TEATRUL GIULEȘTI a adus trei premiere: toate, cu piese românești. Printre acestea, o premieră absolută, *Dragoste periculoasă* de Th. Mănescu, și un spectacol pentru cei mici (preocupare inexistentă pe alte scene Bucureștene), *Cocoșul neascultător* de Ion Lucian. În repetiții se află multe montări dificile, cu distribuții nu-

mezoase. Dar *Ingerul bătrîn* de Al. Sever trece din nou în proiectele anului viitor. Nu-i păcat? TEATRUL „ION CREANGĂ” i-a bucurat, deocamdată, pe micii săi spectatori, cu o singură premieră: *Trei grășani* de I. Oleșa. E nevoie de comentariu? Unde sînt, însă, frumosele promisiuni? *Inșir-te mărgărite*, izvorul basmului românesc”, „sursa lui”... „piesa-piatră de încercare pentru orice colectiv” — cum spunea directorul teatrului — s-a mai amînat! Se repetă: *Cine se teme de crocodil?* de Alecu Popovici, *Albă ca zăpada*, dramatizare de I. Roman (secretar literar al teatrului), *Micul prinț*, versiune scenică de Radu Popovici, totuși vom avea ce vedea!

Dacă teatrele bucureștene, în majoritatea lor, au scos la rampă, într-un număr moderat, piese mai cu seamă din repertoriul universal, colectivele din restul țării se prezintă cu un aflux mai armonios, și mai ales cu un număr substanțial de montări din dramaturgia originală. Patru titluri noi s-au jucat pe scena TEATRULUI NAȚIONAL DIN CRAIOVA: alături de operele de prestigiu clasic (*Gaițele* de Al. Kirilescu, *Marion Delorme* de V. Hugo), o piesă de actualitate (*Clipa după romanul lui D. Săraaru*) și un spectacol pentru copii. Tot patru premiere a realizat și TEATRUL NAȚIONAL DIN CLUJ-NAPOCA: *A treia țepă* de M. Sorescu, *Conu Leonida fuță cu reacțiunea* de Caragiale, *Menajeria de sticlă* de T. Williams, *Provinciului* de C. Căbleșan. Aici, piesa românească nonă a stat în centrul atenției, totodată aflindu-se în diverse stadii de repetiții alte reprezentări ambițioase, ca *Familia Tot* de I. Ūzkeny, *Perșii* de Eșbil, *Hangița* de Goldoni, *O sărbătoare princiară* de Teodor Mazilu, *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale. Lucrurile nu stau atît de bine, însă, la TEATRUL NAȚIONAL „VASILE ALECSANDRI” DIN IAȘI; deocamdată, două premiere: *Dansul morții* de Strindberg și *Goana* de P. Ioachim, iar în faza finală, *Livada de vișini* de Cehov. Titlurile anunțate inițial s-au schimbat: au dispărut din proiectele acestui an *Pădurea împietrită* de R. Sherwood, ținută în repetiții îndelungate în stagiunea trecută, ca și *Anecdote provinciale* de Vampilov, iar pînă în prezent nu se anunță nici un titlu ferm din dramaturgia originală. Nici TEATRUL NAȚIONAL DIN TIMIȘOARA nu și-a respectat promisiunile la timp. Tîrziu, în ianuarie, s-au ridicat primele cortine la *A cincea lebădă* de Paul Everac, și *Emil și detectivii* după Kästner, spectacol destinat tinerilor spectatori. În consecință, viitoarele montări se vor aglomera într-un ritm greu de susținut. Ceea ce nu se întîmplă la TEATRUL GERMAN DE STAT DIN TIMIȘOARA, colectiv care merită elogii pentru numărul mare de montări realizate la termen (cinci), cu titluri prestigioase, *Alcadele din Zalamea* de Calderon, *A 12-a noapte* de Shakespeare, *Conversație în casa von Stein* de Peter Hacks, împreună cu alte piese noi, în premieră absolută. Noul TEATRUL NAȚIONAL DIN

TRIGU MUREȘ a scos șapte premiere la cele două secții ale sale, ținîndu-și, cu rigoare, promisiunile repertoriului. *Florile unui geamăș* de Sütö András, *Interviu* de E. Oproiu, *Noaptea pe asfalt* de Th. Mănescu, titluri substanțiale din caietul dramaturgiei originale, s-au alăturat *Emigranților* lui Mrozek, piesei *Totul în grădina* de Albee și alteia din dramaturgia iugoslavă, urmînd să fie realizate în ritm egal alte noi spectacole, printre care shakespeareanismul *Cum vă place*. Aceeași capodoperă se află în repetiții la TEATRUL BACOVIA DIN BACĂU, colectiv harnic, „de cuvînt”, care, la fel, și-a respectat angajamentele publice, prezentîndu-se cu patru premiere, montări de anvergură dintre care amintim *Interviu* de Ecaterina Oproiu și *Trei surori* de Cehov. La fel de punctual, TEATRUL MUNICIPAL „MARIA FILOTT” DIN BRAILA — în ciuda condițiilor deosebit de grele în care își desfășoară activitatea — a realizat trei premiere, printre care o piesă românească în premieră absolută, *Omul din baie* de M. R. Iacoban, cu și o restituire prețioasă din dosarele literaturii interbelice, *Apostolii* de Rebreanu. O muncă asiduă, constantă, s-a depus și la ambele secții ale TEATRULUI DE STAT DIN SIBIU, care au totalizat opt titluri noi, alăturînd unor piese originale alte montări, inedite, alese din bibliotecă universală: *Inelul lui Gyges* de Heibel, *Insula* de Athol Fuggard. Consecvență arată și TEATRUL „A. I. POPA” DIN BÎRLAD, care a adus la față de cortină *D-ale carnavalului* de Caragiale, *Fire de poet* de O'Neill și *Citadela sfărîmată* de H. Lovinescu, confirmînd dinamică unei activități pozitive. Ritmicitate înfilim și pe scenele TEATRULUI DE NORD DIN SATU MARE, unde s-au realizat șapte premiere, dintre care, cinci din caietele dramaturgiei originale. Cîteva alte teatre, în schimb, nu rămas dataore propriilor lor făgăduieli: TEATRUL DE STAT DIN ORADEA, unde secția română n-a realizat la termen premiera promisă cu *Intima* de Mircea Bradu, și nici secția maghiară, *Kir Jandea* după Caragiale, programînd pentru a doua parte a anului marile reprezentații dorite.

Teatrele din REȘIȚA, PETROȘANI, PIETEȘTI, BAKA MARE au scos iarăși premiere puține, spectacole neconcludente, într-un ritm dezordonat, nesatisfăcător.

Evident, stagiunea e în mers. La finele ei vom reveni cu o analiză care, dincolo de confruntarea promisiunilor și a realizărilor, va defini valorile anului teatral. Deocamdată am văzut *cît jucăm*, Rămîne să vedem *cum jucăm!*

Anchetă realizată de

Mira Iosif și Valeria Ducea